

er udvalgt med smag, og som viser forfatterens dominerende interesse for arkitektoniske, historiske og byplanmæssige problemer.

Skal der fra geografisk side rettes indvending mod denne iøvrigt lødige og vidtspændende bog, må det blive, at den stort set lægger for liden vægt på de behandlede byers funktioner, deres nutidige betydning og indbyrdes relationer. Vekselvirkningen mellem byerne og deres bagland er kun få steder omtalt ganske kort. Endelig mangler man omtale af en række vigtige byer, som påkalder sig mere opmærksomhed end flere af de nævnte, således af Santos, Porto Alegre, Rosario, Concepción, Guayaquil m. fl. Endelig er forfatteren for stærkt afhængig af kommunale grænser, hvorved de geografiske byområder ikke altid træder frem, således ved dobbeltbyen Valparaiso—Viña del Mar, som her opfattes som to af hinanden uafhængige bebyggelser.

Aage Aagesen.

Glacier Variations and Climatic Fluctuations. H. W:son Ahlmann.

Bowman Memorial Lectures, Series 3. New York: American Geographical Society, 1953. V + 51 sider, illustrationer og diagrammer. 15×19 cm. 2,50 \$.

Ambassadør Hans Ahlmanns sidste bog er en udvidelse af det foredrag, han i 1952 holdt på den internationale geografkongres og er kommet som tredje hefte af Bowman Memorial Lectures. Bogen er lille af omfang, men vigtig af indhold, og er mere end blot en ajourføring af de talrige tidsskriftsartikler, der foreligger fra Ahlmanns hånd i skandinaviske og engelske fagtidsskrifter.

Med udgangspunkt i de nyeste undersøgelser redegøres der for de vigtigste glaciologiske resultater, der blev opnået på den svenske-britiske-norske ekspedition til Dronning Maud Land, og forfatteren får her støtte for sin sikkert rigtige teori om, at de pleistocene iskapper i Europa og Nordamerika har været af den polare type og ikke tempererede ismasser. Temperaturen i den pleistocene is har efter alt at dømme været under frysepunktet til en dybde af i hvert fald flere hundrede meter. Schytts konstatering af, at der i Antarktis ikke findes egentlig gletscheris i mindre dybde end ca. 60 meter, stemmer fuldstændig overens med målingerne på den grønlandske Indlandsis.

Ud fra de nye meteorologiske målinger slutter Ahlmann sig til den nu herskende opfattelse af, at den nuværende klimasvingning har kulmineret i slutningen af 1930-erne, og at vi atter er på vej mod mere køligt klima. Den nuværende klimaændring har imidlertid sin store videnskabelige interesse, idet „det er den første

klimasvingning, som vi har haft mulighed for at måle, undersøge og muligvis forklare“.

Den simple sammenhæng, som man tidligere mente at kunne finde mellem gletschersvingninger og klimasvingninger, har ved de nyere undersøgelser måttet opgives, og hele problemet er betydelig mere kompliceret end først antaget. De fleste gletschere synes at have deres egen rytme, således at det tager en vis årrække, inden en klimaændring begynder at gøre sig gældende, og tidspunktet er forskelligt for de forskellige gletschere. Det er derfor også lidet sandsynligt, at gletschernes størrelsesvariationer skulle påvirkes af de ganske kortvarige klimatiske fluctuationer, som f. eks. de 11-årige solpletperioder. Og de fleste af den nordlige halvkugles gletschere vil sikkert fortsætte tilbagegangen også i de førstkomende år.

Bogens sidste afsnit behandler forskellige af de iagttagelser over virkningen af klimasvingningen, der vil være de fleste skandinaviske læsere velkendte, og som også tidligere i mere udførlig form er behandlet af Ahlmann andetsteds.

Børge Fristrup.

Fra Hundevagt til Hundeslæde. Ejnar Mikkelsen fortæller. Gyldendal 1953. 212 sider, illustrationer og kort. 19×25 cm. Kr. 19,50.

Ejnar Mikkelsen er i dag „the grand old man“ mellem danske arktiske rejsende. Han har deltaget allerede i Amdrups Antarctic-ekspeditionen og har siden da været med på eller selv ledet ekspeditioner, ikke blot til Grønland, men i næsten alle egne af Arktis. Det er spået ham af en indisk vismand, at han skulle komme til at vandre i lande, der var underligt hvide og øde, og igennem disse lande skulle hans spor føre ham vidt omkring. Hans liv skulle blive fuldt af farer, men også af glæder, og han skulle blive 83 år. Det første har slået til, og man må håbe, det sidste også passer, at han mindst bliver 83 år, for en mere veloplagt fortæller har vi ikke haft i dansk memoirelitteratur. Fra hundevagt til hundeslæde er første bind af en forhåbentlig lang række bøger om Ejnar Mikkelsens eventyrlige bedrifter. Bogen behandler tiden, fra han som ung knægt stikker til søs, runder Kap Horn og sejler på de 7 have, hans deltagelse i Amdrups bådfart, i Balwin-Ziegler ekspeditionen, og slutter med, at han går i land for at starte på nye arktiske rejser, efter at han en overgang havde været styrmand og til slut kaptajn på en fransk damper, der sejlede på Afrika. Samtidig får vi at vide om hans kamp for, at Danmark skulle udruste en mindre ekspedition for at undersøge mulighederne for hvalfangst ved Ant-